

1.7 Poten en zaaien

Akkerbouwers en veehouders zijn ieder jaar druk in de weer met het verbouwen van gewassen. De meeste gewassen worden in het voorjaar gezaaid en gepoot, met uitzondering van de wintergranen.

Veel gewassen worden gezaaid, maar er zijn ook gewassen die worden gepoot. Denk aan aardappelen en bloembollen. Ook in de kwekerij wordt zowel gepoot als gezaaid. Denk aan paprika's en komkommers, zomerbloeiërs voor op het terras, groenteplanten voor in de moestuin en de verschillende soorten stekjes. Belangrijk bij planten en zaaien is dat je ervoor zorgt dat de groeifactoren voor de nieuwe planten optimaal zijn.

Afb. 1.48 De akkerbouwer poot aardappelen met een machine en maakt een 'rug' over de gepote aardappel.

Wat weet ik al?

- Welke grondbewerkingen doet de agrarisch ondernemer voorafgaand aan het zaaien?
_____
- Hoe noem je agrarisch ondernemers die gewassen verbouwen voor voedselproductie?
_____
- Wat verbouwen veehouders voornamelijk op de grond die ze bewerken?
_____

ZAAIEN

Je kunt zaaien in de volle grond of in een kistje. Je kunt handmatig zaaien of machinaal. Handmatig zaaien is prima te doen als je maar een klein beetje hoeft te zaaien. Bij grote hoeveelheden is machinaal zaaien de voor de hand liggende variant.

Er zijn verschillende methoden om te zaaien. Je kunt het zaad leggen, zoals bij grotere zaden gebeurt. Zonnebloempitten zijn daar een goed voorbeeld van. Je legt ze meteen op de juiste plek. Graszaad wordt breedwerpig gezaaid. Je verdeelt het zaad daarbij over een oppervlakte. Granen en groentes worden op rijen gezaaid.

De zaaidiepte is afhankelijk van de zaadgrootte. Er zijn **lichtkiemende** en **donkerkiemende** zaden. De zaaimethode is per plant verschillend. Let daarom goed op de zaai-instructies op de verpakking.

Afb. 1.49 Een akkerbouwer zaait machinaal maïs in rijen, 4 tot 5 centimeter diep, in de volle grond.

Afb. 1.50 In de moestuin leg je handmatig de boontjes op een diepte van 3 tot 4 centimeter.

Afb. 1.51 Voor een goede kieming moet je de plant op de juiste diepte zaaien.

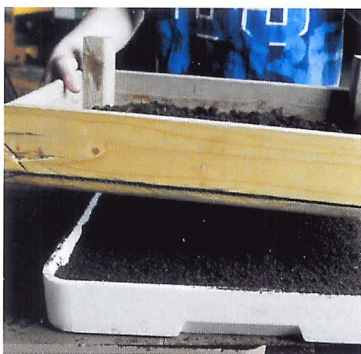
1.24 Hoe zaai je zonnebloempitten op een perceel?

- handmatig en breedwerpig
- handmatig op rijen
- machinaal en breedwerpig
- machinaal op rijen

ZAAIGROND

Veel planten worden eerst in een zaakist gezaaid. Kwekerijen die groenteplanten of eenjarigen zaaien, doen dit machinaal. Om de planten goed te laten kiemen, zaai je als volgt.

- Meng in een schone emmer één deel potgrond zonder klontjes met één deel scherp zand tot zaaigrond.
- Doe in een schone zaai bak 4 centimeter zaaigrond. **Egaliseer** de grond en druk het geheel lichtjes aan.
- Strooi er nog wat zaaigrond erop.
- Zaai nu volgens de instructie op de verpakking.
- Bevochtig het kistje met de plantenspuit. Maak de grond niet te nat.
- Zet het kistje op een lichte, warme plek.
- Controleer dagelijks de kieming en controleer steeds of de grond vochtig is.

Afb. 1.52 Om klontvrije potgrond te krijgen voor de zaaigrond gebruik je een zeef.

Afb. 1.53 Zaaigrond moet luchtig blijven. Daarom druk je de zaaigrond heel licht aan.

Afb. 1.54 Lees de zaai-instructie op de verpakking goed door!

1.25 Wat voeg je toe aan de zaaigrond als je het zaad gezaaid hebt in een zaai-kistje?

- mest
- scherp zand
- tuinturf
- water

POTEN

Niet alle gewassen worden gezaaid. Aardappelen en bollen, zoals uien en bloembollen, worden gepoot. Bollen worden gepoot in een bed met een kunststof gaas eronder. Hierdoor zijn ze gemakkelijk te rooien en is de kans dat bollen bij de oogst verloren gaan klein.

Aardappelen en uien worden stuk voor stuk door de **pootmachine** in de grond gelegd, op de juiste afstand van elkaar. Daarna worden ze ondergedekt met een laag aarde. Uien kunnen overigens zowel gezaaid (zaaiuien) als gepoot worden. Ook in de moestuin kun je uien, bloembollen en aardappels poten. Hiervoor zijn er speciale kleine gereedschappen waarmee je gaatjes kunt maken op de juiste afstand van elkaar. Dit kun je natuurlijk ook gemakkelijk doen met een pootlijn en een plantschepje.

- In de video '[Bollen poten](#)' wordt getoond hoe bloembollen geplant worden.
- In de video '[Uien planten](#)' wordt getoond hoe uien geplant worden.
- In de video '[Aardappelen poten](#)' wordt getoond hoe aardappelen gepoot worden.

1.26 Welk gewas kan zowel grootschalig geplant als gezaaid worden?

- aardappelen
- bloembollen
- suikerbieten
- uien

Opdracht 8